

Statsminister Stefan Löfven

12 oktober 2021

Öppet brev till statsminister Stefan Löfven

(Cc utbildningsminister Anna Ekström, jämställdhetsminister Märta Stenevi och utrikesminister Ann Linde)

Imorgon välkomnar du statschefer från omkring 50 länder, tillsammans med forskare, experter och representanter från civilsamhället till *Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism*. I detta behöver alla delar av samhället bidra. Tron att kampen mot antisemitismen kan vinnas utan att särskilt engagera trossamfunden vore en illusion.

Antisemitismen började inte med det nazistiska maktövertagandet 1933 utan har mycket gamla rötter. Som ärkebiskop i en evangelisk-luthersk kyrka är jag väl medveten om att min egen tradition rymmer smärtsamma exempel på hur kristna övergav och till och med förföljde Jesus eget folk. Antisemitismen upphörde heller inte vid krigsslutet 1945. Terroråd, vandalisering, hot och trakasserier fortsätter än. Tillsammans med kyrkor över hela världen tar vi kraftigt avstånd från detta. Tillsammans med människor av olika tro, i interreligiösa nätverk i Sverige och internationellt, arbetar vi mot antisemitismens gift.

Med anledning av konferensen vill jag informera om Svenska kyrkans åtaganden och arbete mot antisemitism. Samtidigt som trossamfunden har del i problemet är de också en självklar och omistlig del av lösningarna.

- Arbete i församlingar och stift: Det finns åtskilliga initiativ som kritiskt och självkritiskt söker utmana stereotyper och nidsbilder om den andre, till exempel *Framtiden bor hos oss, Tillit och demokrati, Symposium om antijudisk kyrkokonst*. Genom interreligiösa råd och bilateral samverkan med judiska församlingar arbetar vi tillsammans med andra trossamfund mot antisemitism, hat och diskriminering. Detta ofta underskattade arbete för inkludering och ett socialt hållbart samhälle pågår lokalt över hela landet och förtjänar att synliggöras.
- Samverkan i Europa: Det av Svenska kyrkan initierade programmet *Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar* är ett nätverk av praktiker från 18 länder som arbetar för inkludering och social sammanhållning i Europa. I detta arbete har vi samverkansavtal med den judiska organisationen HIAS Europa och till uppdraget hör bekämpande av antisemitism. I direkt anslutning till Malmö Forum anordnar *En värld av grannar* webinarier "Confronting Antisemitism: Religious Grassroots Responses".
- En röst för religionsfrihet och judiskt liv: Som kyrka reagerar vi också när andras religionsfrihet begränsas. När okunskap samverkar med grumliga krafter kan det få förödande konsekvenser. Det gäller till exempel de upprepade försöken att förbjuda manlig omskärelse,

brit mila. Där förutsättningar för judisk tradition och liv hotas måste kyrkorna protestera och påminna om barns lagstadgade rätt till religiöst sammanhang och andlig utveckling.

- I det internationella arbetet samarbetar Act Svenska kyrkan med trosbaserade aktörer världen över för att främja religionsdialog och respekten för religions- och övertygelsefrihet. I Israel och Palestina blir arbetet för att motverka antisemitism särskilt påtagligt då Israel-Palestinakonflikten tenderar att underblåsa fördomar och fientlighet mot såväl judar som muslimer. Vår samarbetspartner *Rossing Center for Education and Dialogue* har utbildat över 800 israeliska högstadie- och gymnasielärare i att arbeta med frågor om identitet och tillhörighet, antisemitism och islamofobi. Vår palestinska kristna partner *Sabeel* har utarbetat ett studiematerial om antisemitism som det palestinska utbildningsministeriet har visat intresse för. Samarbetspartnern *Mosaica* har utvecklat läroplaner för att ge större förståelse för judar om islam och muslimer om judendom och därmed bekämpa både antisemitism och islamofobi.
- Svenska Teologiska Institutet i Jerusalem är sedan 1951 en plats för studier och möten över religionsgränserna, med särskilt fokus på judar och kristna. Studenter och besökare från hela världen vittnar om hur vistelsen på institutet gett ökad kunskap och respekt för andras traditioner. Med sitt långsiktiga arbete för erkännande och förståelse bekämpar institutet antisemitism och rasism.

Vid 50-årsminnet av Andra världskrigets slut gav Svenska kyrkans biskopar följande löfte:

Vi tar avstånd från varje form av antisemitism. Vi måste lära av historien och avvisa försöken att förneka den illgärning som utfördes i det kristna Europas mitt och från tendenser att förringa betydelsen av det som skedde. I vår kyrka vill vi arbeta för att få bort allt som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder.

Det löftet finns idag inskrivet i dokumentet "Guds vägar: judendom och kristendom" som även påpekar att antisemitismen, om den inte bemöts och bekämpas, förgiftar också den kristna tron. Det som sker i trossamfunden påverkar hela samhället, på gott och ont. Att privatisera trosföreställningar är därför fel. Tvärtom, andliga och religiösa perspektiv behövs mer än någonsin i det offentliga kulturfilosofiska samtalet.

I judisk tradition talas om *tikkun olam*, om det gemensamma ansvaret att hela och laga världen. Vårt uppdrag som människor beskrivs på liknande sätt i andra traditioner, också i kristen tro. *Tikkun olam* innebär att vänta på att Guds mirakel ska hända och att samtidigt, modigt och beslutsamt, arbeta för att åstadkomma det.

Jag önskar dig och alla deltagare att *Malmö internationella forum* blir ett redskap i arbetet att laga världen!

+ Antje Jackelén

Antje Jackelén
Ärkebiskop, Svenska kyrkan